

ZAPROSZENIE DO ZGŁASZANIA UWAG DOTYCZĄCYCH OCENY SKUTKÓW

TYTUŁ INICJATYWY	Europejska inicjatywa na rzecz odporności na zmianę klimatu i zarządzania ryzykiem
WIODĄCA (ODPOWIEDZIALNY DZIAŁ) DG	Dyrekcja Generalna ds. Działań w dziedzinie Klimatu, Dział E1: Gotowość i przystosowanie
PRAWDOPODOBNY INICJATYWY RODZAJ	Środki ustawodawcze i nieustawodawcze
ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	IV kw.2026
INFORMACJE DODATKOWE	Przystosowanie się do zmiany klimatu

A. Kontekst polityczny, określenie problemu i analiza zgodności z zasadą pomocniczości

Kontekst polityczny

Zgodnie z [wytocznymi politycznymi](#) przewodniczącej Komisji w ramach europejskiej inicjatywy na rzecz odporności na zmianę klimatu i zarządzania ryzykiem określone zostaną kompleksowe ramy i plan działania, aby wesprzeć państwa UE, w szczególności w zakresie gotowości i planowania, oraz zapewnić regularne, oparte na podstawach naukowych oceny ryzyka. Inicjatywa jest odpowiedzią na wezwania [Parlamentu Europejskiego](#) i [Rady](#), na zalecenia [Europejskiego Trybunału Obrachunkowego](#) oraz [Europejskiego Naukowego Komitetu Doradczego ds. Zmiany Klimatu](#), jak i ustalenia w ramach [Europejskiej oceny ryzyka związanego z klimatem](#). W [sprawozdaniu prezydenta Niinistö](#) stwierdzono, że zapewnienie odporności na zmianę klimatu całej gospodarki, społeczeństwa i infrastruktury jest niezbędne do utrzymania podstawowych funkcji społecznych.

Inicjatywa ta stanowi kluczowy element szerszego programu politycznego na rzecz zwiększenia dobrobytu, bezpieczeństwa i konkurencyjności Europy. Będzie pozostawać w synergii z przepisami dotyczącymi odporności i gotowości na zmianę klimatu zawartymi w:

- [Kompasie konkurencyjności dla UE](#)
- [Strategii na rzecz unii gotowości](#)
- [Wizji dla rolnictwa i żywności](#)
- [Komunikacie Komisji w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych](#)
- [Pakcie dla czystego przemysłu](#)
- [Strategii odporności gospodarki wodnej](#)
- [Europejskim pakcie na rzecz wszechoceanu](#)
- [Planie działania na rzecz kontynentu sztucznej inteligencji](#).

Inicjatywa pod przewodnictwem komisarza Hoekstry, jak opisano w jego [piśmie określającym zadania](#), będzie opierać się na [strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu z 2021 r.](#), przepisach w sprawie dostosowania [Europejskiego prawa o klimacie](#) z 2021 r., na [rozporządzeniu w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu](#) z 2018 r. oraz [sprawozdaniu z jego przeglądu z 2024 r.](#), [komunikacie Komisji w sprawie zarządzania ryzykiem klimatycznym](#) i postępach poczynionych w ramach [misji UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu](#).

Problem, któremu ma zaradzić inicjatywa

Europa w coraz większym stopniu zmaga się ze znacznymi stratami, zniszczeniami i kosztami, których przyczyną są skutki i zagrożenia związane z klimatem, w tym coraz częstsze i bardziej intensywne fale

upałów, susze oraz ulewne deszcze. Wszystkie te zjawiska oddziałują zarówno na mieszkańców obszarów miejskich, jak i wiejskich.

W [europejskiej ocenie ryzyka związanego z klimatem](#) zidentyfikowano 36 kluczowych zagrożeń i przedstawiono, w jaki sposób mogą one ze sobą współistnieć, prowadzić do wyzwań systemowych oraz wpływać na środowisko zbudowane, infrastrukturę, systemy żywnościowe, zdrowie ludzi, gospodarkę, finanse publiczne, ekosystemy i wodę; czyli wszystko to, co jest podstawą życia i gospodarki. Uznano również, że Europa nie jest w wystarczającym stopniu przygotowana, a poziom niektórych zagrożeń już jest krytyczny.

Zarówno UE, jak i jej państwa członkowskie muszą zatem znacznie lepiej przygotować się na ryzyko klimatyczne i skutecznie mu przeciwdziałać¹.

Niemniej jednak jest to nadal utrudnione z powodu silnych współistniejących barier, takich jak:

- bariery behawioralne (np. błędy poznawcze, podejście krótkowzroczne, świadomość ryzyka i jego postrzeganie, negowanie zmian klimatu i przekazywanie informacji wprowadzających w błąd);
- bariery finansowe i niedoskonałości rynku (np. brak finansowania, sygnały cenowe, które nie odzwierciedlają rzeczywistych kosztów społecznych rosnącego ryzyka klimatycznego, rozdział zachęt, pokusa nadużycia i niewłaściwa działalność rynkowa);
- bariery instytucjonalne (np. słabe zarządzanie, niespójna lub nieodpowiednia polityka, dynamika władzy, aktualny interes prawny, słabsze grupy, których opinie nie są wystarczająco brane pod uwagę, krótkie cykle wyborcze, efekt silosu w organizacjach i rozproszenie odpowiedzialności);
- bariery regulacyjne (np. nieodpowiednie lub sprzeczne uregulowania, przepisy, wymóg prawny, który dotyczy postępów w zakresie odporności i przystosowania się do zmiany klimatu, nie jest uzupełniony przepisami ułatwiającymi jego wdrożenie, nieodpowiednie przepisy dotyczące ujawniania ryzyka); oraz
- bariery związane z wiedzą i bariery informacyjne (np. ograniczone zrozumienie skutków zmiany klimatu, podatności na zagrożenia i wariantów przystosowania się do zmiany klimatu, ograniczony dostęp do danych na temat obecnych skutków, algorytmy mediów społecznościowych).

By pokonać owe bariery, pilnie potrzebna jest zdecydowana i kompleksowa interwencja polityczna.

Podstawa działania UE (podstawa prawna i analiza zgodności z zasadą pomocniczości)

Podstawa prawna

Planowaną podstawą prawną jest art. 192 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Mogą zostać również uwzględnione inne podstawy prawne; w zależności od otrzymanych informacji zwrotnych i ustaleń zawartych w ocenie skutków.

Praktyczna potrzeba działania na poziomie UE

Skutki i ryzyko związane ze zmianą klimatu już teraz dotyczą całego terytorium UE i są coraz bardziej widoczne. Dlatego konieczna jest skuteczna współpraca i synergia pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym.

W poszczególnych krajach UE widać wiele skutków i zagrożeń związanych ze zmianą klimatu. Dorzecza, sieci energetyczne, sieci transportowe, łańcuchy dostaw, ekosystemy, rynki i społeczeństwa rozciągają się ponad granicami krajowymi. Negatywne skutki powodzi, pożarów roślinności, sztormów lub fal upałów w jednym kraju, mogą być zatem łatwo odczuwalne w innym. Dlatego działania UE mają zasadnicze

¹ Komunikat Komisji: „Zarządzanie ryzykiem klimatycznym – ochrona obywateli i dobrobytu”. COM(2024) 91 final.

znaczenie, jeśli chodzi o wzmocnienie i uzupełnienie inicjatyw krajowych, regionalnych i lokalnych, które w odpowiednim czasie mogą również być źródłem informacji na potrzeby działań międzynarodowych.

Ponadto zagrożenia klimatyczne wpływają na wiele obszarów polityki, które wchodzą w zakres kompetencji dzielonych lub wyłącznych kompetencji UE. W rezultacie ryzyko klimatyczne zagraża głównym obowiązkom i celom UE, takim jak bezpieczeństwo, sprawiedliwość społeczna, ochrona socjalna, spójność gospodarcza i terytorialna, zdrowie publiczne, bezpieczeństwo żywnościowe, funkcjonujący rynek wewnętrzny i ochrona środowiska. Potrzebne są zdecydowane działania na rzecz odporności i gotowości na zmianę klimatu we wszystkich odpowiednich politykach sektorowych UE.

Ponadto od 1992 r. UE angażuje się na arenie międzynarodowej na rzecz globalnych porozumień w sprawie zmian klimatu. Chodzi m.in. o osiągnięcie stałych postępów w realizacji globalnego celu w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu zgodnie z art. 7 porozumienia paryskiego.

Inicjatywy na szczeblu UE są niezbędne w celu ułatwienia skoordynowanych, wydajnych, skutecznych i transformacyjnych działań – potrzebnych, by sprostać wyzwaniu związanemu ze zmianą klimatu.

B. Główne cele i warianty strategiczne

Jeżeli problemy związane z coraz częstszymi i dotkliwymi skutkami zmiany klimatu nie zostaną rozwiązane, doprowadzą do zwiększenia szkód, strat i kosztów. Dla UE będzie to również oznaczać brak korzyści wynikających z odporności i gotowości na zmianę klimatu. To wszystko, tzn. straty, koszty, jak i utracone korzyści utrudniłyby bezpośrednio osiągnięcie podstawowych celów UE.

Głównym celem inicjatywy jest zatem ustanowienie bardziej ambitnego, kompleksowego i spójnego podejścia UE do odporności i gotowości na zmianę klimatu dla poszczególnych państw członkowskich i całej UE. Zasady proporcjonalności i pomocniczości zostaną w pełni uwzględnione. Rozważona zostanie również potrzeba uproszczenia; np. poprzez zmniejszenie obowiązków administracyjnych w zakresie monitorowania postępów w przystosowywaniu się do zmiany klimatu i składania sprawozdań na ten temat.

Można oczekiwać, że inicjatywa obejmie zarówno środki o charakterze nieustawodawczym, jak i ustawodawczym. Zalety i wady różnych wariantów strategicznych – od prawnie wiążących przepisów po instrumenty ekonomiczne i narzędzia informacyjne – zostaną ocenione w przejrzysty sposób podczas oceny skutków.

Inicjatywa będzie miała na celu zapewnienie, aby wszystkie inwestycje narażone na skutki zmiany klimatu były odporne na zagrożenia klimatyczne, które mogą się pojawić w okresie ich planowanego funkcjonowania („odporność już na etapie projektowania”). Promowane będą dobre rządy w zakresie odporności na zmianę klimatu poprzez wykorzystanie wspólnych scenariuszy referencyjnych dla klimatu, bardziej zharmonizowanych ocen ryzyka, udoskonalonego planowania i wdrażania oraz skuteczniejszego monitorowania, sprawozdawczości i oceny. Celem inicjatywy będzie lepsze wykorzystywanie środków finansowych oraz konsolidacja i uproszczenie istniejących zobowiązań prawnych (takich jak Europejskie prawo o klimacie i rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu).

Ponadto Komisja będzie dążyć do uodpornienia wszystkich odpowiednich sektorów na zmianę klimatu. Będzie również promować możliwości handlowe dla MŚP i innych podmiotów poprzez zwiększenie potencjału innowacji i tworzenie nowych sekwencji projektów i rynków produktów oraz usług związanych z odpornością na zmianę klimatu.

Dodatkowo promowane będzie wykorzystanie danych satelitarnych i danych in situ, sztucznej inteligencji oraz narzędzi, usług i aplikacji (cyfrowych i innych) na potrzeby oceny ryzyka klimatycznego, planowania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i oceny.

C. Prawdopodobne skutki

Dzięki lepszemu gotowości w zakresie odporności na zmianę klimatu inicjatywa wzmocni konkurencyjność, bezpieczeństwo i dobrobyt Europy oraz ochronę zdrowia i dobrostanu wszystkich Europejczyków, a tym samym przyniesie pozytywne skutki gospodarcze, społeczne i środowiskowe.

Spółeczeństwa we wszystkich krajach UE staną się bardziej świadome i odporne, co pozwoli im lepiej przygotować się na ryzyko klimatyczne i zmiany klimatu oraz przyniesie korzyści wszystkim zainteresowanym stronom lub pozwoli na złagodzenie negatywnych skutków.

Inicjatywa będzie promować podejście „Jedno zdrowie” i „sprawiedliwą odporność”, z poszanowaniem praw podstawowych i równości, a także z uwzględnieniem różnic terytorialnych między państwami UE i ich regionami, jeśli chodzi o ryzyko i skutki klimatyczne.

Ponadto otworzy ona nowe możliwości handlowe, pobudzi innowacje, zwiększy konkurencyjność i pomoże stworzyć nowe rynki produktów i usług związanych z odpornością na zmianę klimatu, takich jak technologie wodne, rozwiązania opierające się na modelu rolnictwa regeneracyjnego, uprawy odporne na upały i susze, ubezpieczenia od ryzyka związanego z klimatem, wykorzystanie danych satelitarnych, narzędzia modelowania ryzyka i materiały budowlane odporne na zmianę klimatu. Stwarza to możliwość, by Europa stała się światowym liderem w dziedzinie odporności na zmianę klimatu.

Inicjatywa przyczyni się nie tylko do realizacji celu zrównoważonego rozwoju nr 13 dotyczącego „działań w dziedzinie klimatu”, ale również do realizacji kilku innych celów zrównoważonego rozwoju poprzez utrzymanie dobrobytu i bezpieczeństwa w ramach polityk sektorowych.

D. Instrumenty lepszego stanowienia prawa

Ocena skutków

Przygotowanie inicjatywy będzie zgodne z wytycznymi dotyczącymi lepszego stanowienia prawa. Będzie ona oparta na ocenie skutków ze wsparciem analitycznym ze strony zewnętrznego wykonawcy. Publikacja planowana jest w czwartym kwartale 2026 r.

Strategia konsultacji

Strategia konsultacji ma na celu poinformowanie zainteresowanych stron i obywateli o istnieniu inicjatywy, uzyskanie ich opinii i stanowisk oraz zgromadzenie informacji na potrzeby kształtowania polityki opartej na dowodach w skuteczny i użyteczny sposób.

Strategia obejmuje czterotygodniowe zaproszenie do zgłaszania uwag oraz dwunastotygodniowe otwarte internetowe konsultacje publiczne (oba opublikowane na portalu [„Wyraź swoją opinię”](#)), ukierunkowane wywiady z odpowiednimi zainteresowanymi stronami (w tym MŚP i zagrożonymi sektorami) i odpowiednimi departamentami Komisji, a także, w miarę możliwości, co najmniej jeden [europejski panel obywatelski](#) i spotkania grup dyskusyjnych z udziałem zainteresowanych stron. Ponadto specjalne posiedzenia tematyczne pozwolą Komisji uzyskać informacje zwrotne od grupy roboczej ds. przystosowania Komitetu ds. Zmian Klimatu.

Dowody zebrane w ramach konsultacji zostaną wzięte pod uwagę i przeanalizowane, a następnie uwzględnione w ocenie skutków. Zaproszenie do zgłaszania uwag i dokumenty dotyczące otwartych konsultacji publicznych zostaną opublikowane we wszystkich 24 językach UE, by umożliwić zainteresowanym stronom przekazywanie informacji zwrotnych w dowolnie wybranym języku. Dodatkowo link do konsultacji będzie dostępny na [stronie informacyjnej](#) DG CLIMA.

Komisja będzie regularnie aktualizować swoją stronę internetową i przekazywać informacje za pośrednictwem kanałów i sieci w mediach społecznościowych, biuletynów [europejskiej platformy przystosowania się do zmiany klimatu](#) oraz [Europejskiego Obserwatorium ds. Klimatu i Zdrowia](#). Informacje będą również przekazywane podczas konferencji, warsztatów, innych wydarzeń i spotkań oraz poprzez ukierunkowane działania informacyjne w mediach; bieżące informacje będzie również otrzymywać grupa robocza ds. przystosowania Komitetu ds. Zmian Klimatu.

Powody prowadzenia konsultacji

Ogólnie celem planowanego procesu konsultacji jest poinformowanie wszystkich zainteresowanych stron o rozwoju inicjatywy, pomoc w zrozumieniu jej sedna i znaczenia oraz zachęcenie do aktywnego udziału w zaproszeniu do zgłaszania uwag, otwartych konsultacjach publicznych i innych skierowanych do zainteresowanych stron działaniach.

W szczególności konsultacje mają przyczynić się do uzupełnienia wiedzy i dowodów naukowych w takich obszarach jak ocena i ujawnianie ryzyka klimatycznego, ramy regulacyjne i normy, zarządzanie i nadzór, zachęty i egzekwowanie, ramy finansowe, współpraca transgraniczna i spójność, zobowiązania i wkład w zakresie polityki sektorowej, zaangażowanie i udział zainteresowanych stron, pojawiające się tendencje społeczno-gospodarcze oraz innowacje technologiczne.

Grupa docelowa

Do udziału w niniejszym zaproszeniu do zgłaszania uwag i udzielenia odpowiedzi w ramach konsultacji publicznych zachęca się wszystkie osoby fizyczne, podmioty i organizacje.

Do zainteresowanych stron, których w największym stopniu może dotyczyć ta inicjatywa, należą:

- organizacje międzynarodowe
- instytucje europejskie
- rządy krajowe i organy publiczne
- regionalne i lokalne organy i podmioty publiczne
- sektor prywatny
- grupy interesu i organizacje pozarządowe
- instytucje akademickie i badawcze
- społeczności odczuwające skutki zmiany klimatu lub narażone na pojawiające się ryzyko klimatyczne.